

**ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ПРОЕКТУ ЄС І ПРООН
«МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК, ОРІЄНТОВАНИЙ НА ГРОМАДУ»**

В. Біленко, студент МК-21/1

Сумський державний університет

У статті досліджено питання формування та ролі організаційного механізму проекту ЄС і ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду».

Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» (МРГ) фінансується Європейською Комісією та співфінансується і впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні за підтримки Уряду України. На місцевому рівні проект співпрацює з громадами-учасницями (самоврядні організації громад, активісти та безпосередні мешканці громад) та місцевими органами влади (сільські, селищні, міські голови та ради, районні ради, районні державні адміністрації).

Метою даного проекту є створення сприятливого середовища для сталого соціально-економічного розвитку на місцевому рівні шляхом сприяння самоорганізації громад, розроблення та впровадження невеликих за обсягом громадських ініціатив у всіх областях України.

Проте головним результатом реалізації мікропроектів стали не стільки реальні вирішені нагальні проблем розвитку громад, скільки напрацьовані за міжнародними стандартами механізми самоорганізації громад та взаємодії громади та влади.

Згідно фінансового плану проект МРГ надавав невеликі гранти для впровадження мікропроектів громад на основі принципу самопомоги та в рамках співпраці приватно-державного сектору, де кожен партнер має внести свою частку для розвитку. Механізм фінансування за програмою проекту передбачав, що частку вартості мікропроектів фінансується за рахунок членів громад (не менше 5%), інші витрати фінансувались за рахунок центрального та місцевих бюджетів (45%), участь МРГ становила приблизно половину усіх внесків (50%).

Перша фаза проекту МРГ розпочалась у грудні 2007 року. За 3,5 роки діяльності Проект допоміг більше 1000 сільських громад покращити умови проживання спільними зусиллями та у партнерстві з місцевою владою. Таким чином, було здійснено 1303 мікро-

проекти з енергозбереження в школах та дитячих садочках, ремонт та закупівля обладнання для сільських медичних установ, а також водопостачання.

Перша фаза проекту МРГ тривала до 6 червня 2011 року, і мала бюджет 13,3 млн. євро. За цей період проект МРГ встановив партнерство з 25 регіонами, 209 районами та більше 1100 місцевими радами (з населенням до 10000 осіб). Проект мобілізував більше 418 тис. мешканців сільських територій які самоорганізувались в організації громад, в основі яких – принцип належного врядування. Таким чином, близько активно включились в проектну роботу з метою поліпшення власних умов проживання.

Друга фаза спільного проекту Європейського Союзу та програми розвитку ООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» розпочалась 7 червня 2011 року і триватиме 4 роки. Проект співфінансує та виконує Програма розвитку ООН в Україні.

Ця фаза проекту МРГ має бюджет 17,1 млн. євро (з яких 98.4% – внесок ЄС та 1.6% – внесок ПРООН), який буде спрямовано на підтримку сталого соціально-економічного розвитку на місцевому рівні [1].

Відповідно до організаційного механізму проекту МРГ для громад та представників органів місцевої влади / самоврядування експерти проекту проводили навчальні семінари та тренінги, на яких громад навчили: (а) як створити та керувати діяльністю своєї організації, (б) як планувати та виконувати плани розвитку власного села спільно з місцевими органами влади, (в) як підготувати та реалізувати проект громади.

Згідно організаційного плану члени громади спільно вибирали підрядників робіт, контролювали проведення робіт згідно плану мікропроектів і т. д.

В рамках I фази проекту МРГ реалізовано 1303 проекти громад. Голосуванням на загальних зборах громади самі обирали пріоритети для своїх проектів. Таким чином, 59% громад запровадили енергоощадні технології у сільських школах, дитячих садочках та медичних закладах, 21% здійснили ремонт амбулаторії/ФАПів та закупівлю медичного обладнання; 15% громад провели або відремонтували систему водопостачання; 4% проектів стосувались закупівлі шкільного автобусу; 1% – проекти, спрямовані на збереження навколишнього природного середовища. Середня вартість проекту громади – близько 150 тис. грн.

Беручи участь у проекті, громада брала на себе зобов'язання, за сприяння місцевої влади, підтримувати сталість процесу, щоб надалі отримувати позитивний результат. Уже сьогодні аналіз розвитку громад у Сумській області показав, що після закінчення реалізації мікропроектів, громади продовжили проектну діяльність орієнтуючись уже не стільки на допомогу донорів, скільки на власні сили. Як приклад, громада с. Буймер Тростянецького району Сумської області, після реалізації мікропроекту будівництва нового водогону за

сприяння міжнародної програми МРГ/ПРООН уже самостійно, орієнтуючись на власні сили, зібрала кошти й успішно реалізувала проект енергозбереження та освітлення вулиць на території громади [2].

Також аналіз досвіду роботи проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» засвідчив, що ефективність розвитку громади залежить від наявності організаційного механізму спільних колективних дій. Роль такого механізму у громадах, що брали участь у проекті, виконувала організація громади, створення якої було обов'язковою умовою участі у проекті МРГ. Саме на зборах громадської організації відбувалось планування розвитку громади, визначались пріоритетні проблеми, обирались підрядчики виконання робіт по проектам, вирішувались конфліктні ситуації та ін.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Офіційний сайт проекту «Community-Based Approach to Local Development» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.cba.org.ua.

2. Сталий місцевий розвиток: Збірка ситуаційних вправ для формування у студентів вмінь щодо реалізації стратегії сталого місцевого розвитку [за заг. ред.. В.І. Середи]. – Київ : Видавництво ПРООН, 2013. – 250 с.

Матеріали надійшли 20 березня 2014 р.